

POLITISK BULLETTIN

SUF

NR. 6

ÅRG. 2

UTGITT AV SUFs SENTRALSTYRE, boks 6159, Etterstad, Oslo 6

innhold: "SKOGSARBEIDERNE SITUASJON":

av

Gulbrand Nøkleby.

SKOGSARBEIDERNES SITUASJON:

I 1950 hadde vi 36000 skogsarbeidere her i landet. Antallet har gått gradvis nedover til 20000 i 1961 og ca. 12000 i 1968. Ca. 20% av skogsarbeiderne har vi i Hedmark fylke. I dette fylket finner vi typiske skogsdistrikter som Finnskogen hvor hver 4. person er skogsarbeider. Hvordan har så dette gått til at antallet skogsarbeidere har sunket til en tredel av hva det var i 1950? Hvor er det blitt av de andre? Og den forholdsvis lille gruppa som er igjen -- hvilke kår lever den under? Dette er noen av de viktigste spørsmål jeg vil behandle her.

Jeg vil ta utgangspunkt i forholdene i en typisk skogsbygd slik de var i tida inntil ca. 1950. Etnografen Kristine Strømnes har tatt for seg bygdebefolkningen i Våler i Solør (1), og jeg vil her gjengi noe av det hun skriver om dette.

Inntil for 15-20 år siden kan vi kanskje si at vi her hadde en skogskulturbygd. Skogeierne levde vesentlig av skogen, men de fleste hadde også relativt stor jordvei, som regel med krøtter og tjenestefolk. Småbrukeren levde av å kombinere bruksdrifta som ga naturalia til husholdningen samt noen kontanter av melkesalg og slakt, med lønnsarbeid. For de flestes vedkommende var dette skogsarbeid i form av hugging, fløting og kjøring av tømmer. Krøtterstell er kvinnearbeid, og når mannen var i skogen, hadde kvinnene alt ansvar eventuelt med litt hjelp av foreldre og barn.

Det fantes og et noe mer uavhengig mellomskikt som hadde såpass mye jord og/eller skog at de stort sett kunne leve av det, og som vesentlig drev bruket og skogen ved egen hjelp. Likevel hendte det ofte at denne kategorien hadde noe arbeid for andre.

I den skolekretsen som Kristine Strømnes har undersøkt finnes idag 30 småbruk med 38 mål jord i gjennomsnitt. Fra temmelig lang tid tilbake har det vært en selvfølge at mennene på disse brukene har hatt et annet arbeid ved siden av. For svært manges vedkommende nettopp skogsarbeid. Det er også i denne gruppa man nettopp finner en stor andel av de arbeidere som nå er nødt til å reise til Oslo.

Hva er så årsaken til denne utviklinga som er beskrevet her, som har gjort at størstedelen av de som tidligere livnærte seg av skogsarbeid og arbeid på sitt eget småbruk, idag reiser i fra familien hver mandag morgen til Oslo på jobb og kommer hjem igjen fredag kveld?

Det er forskjellige oppfatninger om denne utviklinga. Fra skogeiernes side heter det(2): "Nedgangen (i antallet skogsarbeidere) skyldes et sterkt økende kostnadsnivå i skogbruket og periodevis og distriktsvis knapphet på arbeidskraft. Begge deler har ført til en rask mekanisering i næringen, med bruk av stadig mindre manuell arbeidskraft". Skogkommisjonen av 1951(3) betegner utviklinga (fråflytting fra småbruk og støttebruk) som ønskelig, og Erik Brofoss, direktør i Norges Bank, framhever at 95% av det norske folk kommer til å bo i bystrøk i år 2000 og tar denne utviklinga for gitt, som det datum vi må innrette vår politikk etter. "Skogsarbeiderkomitéen"(4) sier i sin innstilling av 1962: "Ungdommens strøm fra bygd til by er en selvfølgelig prosess som ikke gir bare grunn til beklagelse. Det vil være verre om den ikke foregikk av fri vilje".

Sosiologen Tor Christoffersen har dette synet på den såkalte strukturrasjonaliseringa i skogbruket(5): "Vi betrakter denne "flukt" (fra landsbygda) for primært å være en sosial bevegelse: En strømning bort fra yrker og næringer med generell lav status, herunder dårlig økonomiske kår og utrygge arbeids- og framtidshold, og inn i yrker og næringer med presumptivt høyere sosial status. En kan også betrakte den som et resultat av en ny verdiorientering".

Alle disse uttalelsene har det felles at de støtter opp om den økonomiske utviklinga i landet, d.v.s. konsentrasjon av kapitalen ved at de små bruk nedlegges eller slås sammen med andre bruk. Den samme utviklinga blir framskynda av monopolkapitalen og dens administrasjonsapparat -- staten -- fordi denne folkeflyttingsprosessen vil oppfylle kapitalistenes ønske om "et mindre stramt arbeidsmarked" i det nye folkemasser fra utkantstrøka stiller seg i kø for å få lågtlønsjobbene i konkurranse med folk som bor der fra før av. Det blir dermed lettere for kapitalistene å manipulere arbeiderne og å senke lønningene deres.

Hvordan er så skogsarbeidernes situasjon idag? I februar 1968 var 2100 av skogs-

-2-

beiderne uten arbeid. Denne arbeidsløsheten er svært sesongbetont hvilket blir tydelig demonstrert ved følgende tall fra Hedemark i 1954: April - 1219 arbeidsløse skogsarbeidere, September - 0. Et par tusen skogsarbeidere er altså henvist til å leve på en ussel arbeidsløshetsstrygd en stor del av vinterhalvåret. Og den er visst ikke lett å leve av! En som har hatt en inntekt på 20-25000 kroner i året, er gift og har 2 barn, vil få utbetalt kr. 28,- pr. arbeidsdag, men ikke noe de 7 første dagene han er arbeidsløs. Nesten ingen skogsarbeidere tjener så mye som dette, og de får derfor utbetalt endel mindre. Skogsarbeiderne har det således vanskelig når de er uten arbeid, men så godt stilt er de ikke når de har arbeid heller. Tor Christoffersens undersøkelse av skogsarbeiderne i Brandval, Hedemark viser at i 1959 var gjennomsnittsinntekten 7.495 kroner. 21 % tjente under 5000 kroner året. Ifølge Skogbrukets Arbeidsgiverforening ligger gjennomsnittet i 1968 for hele landet på ca. 13.000 kroner for hoggere og kjørere. Statistisk Sentralbyrå opererer med et gjennomsnitt på under 12.000 kroner.

Siste lønnsoppgjøret for skogsarbeiderne (avsluttet i august 1968) ble inntektene til den store majoriteten av skogsarbeidere -- akkordarbeiderne -- hevet svært lite (mellom 5,5 og 6%). Formannen i Skog- og Landarbeiderforbundet, Klaus Kjelsrud, gir denne forklaringa(6): "Vi satset denne gangen på en økning i timelønns- satsene på bekostning av økningen i akkordsatsene. Så det ligger i oppgjøret et bevisst ønske om å heve de lavest lønte, det er et klart solidarisk oppgjør innen våre egne rekker".

Skogsarbeideren Øystein Gransjøen har satt opp følgende regnskap etter tariffoppgjøret(7): "Jeg tar for meg huggerens akkordsatser, da disse er de mest dominerende i skogbruket og resultatet for andre grupper blir likeartet hva lønnsresultatene angår. La oss regne med at en vanlig hugger avvirker 20m³ barked tømmer pr. uke med 80 rotstokker:

20 m ³ á	kr. 15,50	-	kr. 310,-	
80 rot á	kr. 1,35	-	<u>kr. 107,-</u>	Tilsammen kr. 417,-

Den gamle prisen var:

20 m ³ á	kr. 15,25	-	kr. 305,-	
80 rot á	kr. 1,15	-	<u>kr. 92,-</u>	Tilsammen kr. 397,-
				Forhøyelse kr. 20,-
Arbeidstidsforkortelse 2 1/2 time á	kr. 9,-	.....	<u>kr. 22,50</u>	

TARIFFOPPGJØRETS RESULTAT ± (minus) kr. 2,50

Til ovenstående lønnsforhøyelse kan en da regne 20% skatt samt den matvarefordyring som har funnet sted siste året".

Til tross for mekaniseringa er skogsarbeidet i dag like hardt som tidligere på grunn av det økede tempo som må til for å få en skikkelig daglønn. Svenske og norske undersøkelser har vist at kaloriforbruket for skogsarbeiderne kan ligge helt opp til 9000 kalorier pr. dag, med en gjennomsnitt på 6400 kalorier. Dette er dobbelt så stort forbruk som man regner med at en mann med middels strengt arbeid har. Skogkommisjonen sier i Innstilling III om dette: "Det høye kaloriforbruket som ble funnet hos skogsarbeiderne illustrerer hvor fysisk krevende arbeidet er, og også hvilken viktig rolle kostholdet spiller for deres evne til å prestere en bergelig daglønn og å holde ut som skogsarbeidere. Mangelsjukdommene som skrev seg fra ensidig og dårlig kost var tidligere alminnelig utbredt blant skogsarbeidere, mens slike sykdommer antagelig er uvanlige idag. Men det er klart at skogsarbeideren må bruke en stor del av sin inntekt til mat, og med sin beskjedne lønn har han nok ikke råd til å kjøpe den sunneste maten bestandig.

Hvis Sandberg-komiteéns innstilling går gjennom, vil det bety at vi får et kvalitativt nytt skattesystem her i landet som skyver en økende del av skattebyrden fra næringslivet over på arbeiderne ved at forbruket beskattes ved overgangen til den såkalte moms'en. De som har låg inntekt og høgt forbruk får dermed et sterkt økende skattepress. Dette går særlig hardt ut over skogsarbeiderne som på grunn av det harde arbeidet har et meget stort forbruk av mat og en låg inntekt.

På ulykkesstatistikken ligger skogsarbeiderne på topp. Jeg siterer fra Skogkommisjonenes Innstilling III:

"En annen side ved skogsarbeidet er blitt belyst gjennom den registrering av arbeidsulykker i skogbruket som er foretatt av Rikstrykdeverket og Statens Arbeidstilsyn. Ved denne registreringen er det påvist at skogsarbeidet er nokså risikobetonet. Det kan nevnes at Rikstrykdeverket i 10-årsperioden 1940-49 registrerte 33 596 godkjente ulykker under skogsarbeid og småfløting, derav 74 med død tilfølge. I gjennomsnitt pr. 1000 årsverk à 300 dager inntraff i denne perioden ialt 288,9 ulykker pr. år. I andre yrker ligger frekvenstallet for ulykker tildels betydelig lavere. I nevnte periode var f.eks. frekvenstallet for hovedgruppen "Byggeindustri" såvidt lavt som 64. I hovedgruppen "Treindustri" var frekvenstallet 88,4."

Landbruksminister Wøhni kom i Stortinget 8. mai 1963 med følgende opplysninger: "I 1937 hadde man 55 arbeidsulykker pr. 100 000 m³ avvirket skog i 1947 var tallet 44, i 1957 var tallet 25, og i 1962 var tallet på arbeidsulykker kommet ned i 21 pr. 100 000 m³ avvirket skog." Det er imidlertid lett å se at han bruker en statistikk som fullstendig forvrenger de faktiske forhold. Wøhni fortier at antallet skogsarbeidere er bare halvparten i 1962 av hva de var i 1937, og at disse avvirker minst like mye som ble gjort av dobbelt så mange tidligere. Så en oversikt over arbeidsulykker pr. antall m³ avvirket skog over år uten å ta i betraktning antallet av skogsarbeidere, vil være en forvrengning av virkeligheten.

Intet tyder på at den høge ulykkesfrekvensen fra 40-åra har gått ned. En vil derimot finne at det relative antall "godkjente" ulykker (8) er gått opp i 50-åra og fortsetter å gå videre opp i 60-åra. En annen tendens er det stigende antall dødsulykker. I 10-års perioden 1940-49 var det ialt 74 dødsulykker, og på de 5 åra på 60-tallet som jeg har materiale for (9), var det ialt 66 dødsulykker. Dette skjer altså samtidig med at antallet skogsarbeidere har gått ned til 1/3 av hva det var i 40-åra. Det kan se ut til at det er mekaniseringa og det økte tempoet i arbeidet som er årsaken til dette. Jeg kan nevne at i f.eks. 1965 ble 9 skogsarbeidere drept ved traktorkjøring. Ulykkesfrekvensen med motorsag stiger også sterkt - i 1960 var det 60 slike ulykker, mens det i 1967 var 167.

Om yrkesskader blant skogsarbeidere sier Skogkommisjonen at det ikke finnes noen sikre opplysninger, "men det er grunn til å regne med at mange skogsarbeidere under sitt virke i skogen pådrar seg skader i rygg, ledd eller muskler, og det er en kjent sak at tømmerkjørere som tildels må sitte stille på kaldt underlag, har lett for å få reumatiske lidelser".

En annen yrkesskade som blir mer og mer framtrødende er støyskade framkalt av motorsag. Overlege Arne Bruusgaard ved Statens Arbeidstilsyn opplyser at antallet støyskader øker sterkt på grunn av øket bruk av motorsag, men antallet "godkjente" skader er ennå ikke så stort. Imidlertid er det allerede mange som har store ubehag på grunn av tunghørhet som er forårsaket av motorsag, men det gies ikke engang erstatning i form av penger for slike skader.

Det er en vanlig oppfatning i NAF og i LO-byråkratiet at støyskadene og andre skader skyldes at arbeiderne ikke forstår sitt eget beste og at det således er et opplysningsspørsmål. Dette er typisk for det kapitalistiske samfunn at man produserer de billigst mulige maskinene. Kapitalisten griper så etterpå inn med tiltak for å forebygge større skader som vil gjøre arbeideren mindre effektiv eller i verste fall arbeidsudyktig, og kan på den måten utbytte arbeideren mest mulig effektivt.

På grunn av det harde arbeidet er det mange skogsarbeidere som er utslitt allerede i 50-årsalderen. Mange eldre må således arbeide flere timer om dagen enn de yngre for å oppnå en daglønn som de kan leve på. Skogbrukets Arbeidsgiverforenigs tall fra 1965 viser at en tømmerhogger mellom 60 og 70 år tjener 20 kr. mindre pr. dag enn

gjennomsnittet av alle hoggere gjør. Fordi skogsarbeideren blir så tidlig utslitt, kan han få en pensjon på maksimum kr. 2 959,50 pr. år ved fylte 65 år, hvis han har arbeidet som skogsarbeider i 1500 uker og betalt premie til denne pensjonstrygda. Skogkommisjonen sier at "skogsarbeid er et tungt arbeid med forholdsvis stor avgang fra yrket fra alder ca. 50 år og utover. Bare et fåtall skogsarbeidere klarer å stå i tjenesten inntil 70-årsalderen, dvs til den alder da de etter lov av 16. juli 1936 om alderstrygd oppnår rett til vanlig alderspensjon." De som ikke hører til dette fåtallet skal altså måtte leve for maksimalt kr. 2 959,50 pr. år i opptil flere år inntil de får folketrygd.

Ogå fra skogeierne side blir det uttrykt bekymring over at arbeidernes deres blir så fort utslitt. Arbeidernes funksjonsalder er for kort, heter det fra det hold. Fordi "funksjonsalderen" er så kort er skogeierne redde for at de skal få for lite arbeidskraft, så de vil derfor ta skolen i bruk i større utstrekning enn før. En representant for Norges Skogeierforbund (10) uttaler følgende om skolens oppgave: "Skolen skal sammen med hjemmet legge spiren til gode samfunnsborgere og hjelpe våre barn til å bli "gangs menneske" både åndelig og kroppslig: Når ungdommen fra den 9. årige skolen går videre - enten i fortsatt skolegang eller ut i arbeidslivet - skulle den således ha bedre forutsetninger for å hevde seg enn elever fra den 7. årige skolen. Det skulle - med andre ord - kunne sies at 16-åringen blir en verdifullere samfunnsborger og en bedre arbeidskraft for våre næringer." Han konkluderer med at det i den 9.-årige skolen må innføres yrkesmerket undervisning for skogsnæringen og dens målsetning må være:

1. Å gi elevene det best mulige startgrunnlag og lette overgangen fra skole til arbeidsliv.
2. Å gi yrket en rekrutt det er best mulig tjent med.
3. Å gjøre den yrkesmerkte del av undervisningen så tiltrekkende at den drar til seg et stort nok antall, både for en tilstrekkelig rekruttering og for å kunne kreve slik undervisning opprettholdt.

Skogkommisjonen uttaler i sin enstemmige Innstilling III følgende om hvordan rekrutteringen til skogsarbeidet skal sikres: "Det er av betydning at barna alt i folkeskolen får lære litt om skogsnæringen, og det er viktig at skolen besisst søker å fremme en sunn innstilling hos barna til skogyrket og til tungt kroppsarbeid i det hele."

Av hensyn til hvem skal denne "sunne" innstillingen innpodes i barna? Kan det være for at barna skal få innsikt i hvordan skogsarbeiderne utbyttes, eller brukes skolen som et manipulasjonsredskap for kapitalistene? Til å med konservative sosiologer må innrømme at det siste er riktig. F.eks. skriver Tore Lindbekk (11): "at den (skolen) kan betraktes som et instrument for propagering av middelklassens kultur! Og "middleklassens kultur" tjener jo idag i dette landet monopolkapitalens interesser.

Angående boligforholdet sier Skogkommisjonen: "Skogshusværene er bedret renslighet og orden er begreper som begynner å bli kjente og anerkjente". Men boligene til skogsarbeiderne er framdeles ikke særlig gode, sjøl om begrepene orden og renslighet er blitt både kjente og anerkjente. I 1946 var det i skogfylket Hedmark 64 % av boligene som var uten innlagt vann og 20 % var uten elektrisk lys. En annenundersøkelse samme år av skogsarbeidernes boliger i Hedmark, Oppland, Akershus og Buskerud viste at 40 % av disse var uten elektrisitet og 84 % uten innlagt vann. Over halvparten av skogsarbeiderne bodde i boliger med over 2 personer pr. rom. I dag er boligforholdene til skogsarbeiderne endret, men fremdeles har mange boliger som er svært dårlige, f.eks. bor ca. 110 000 mennesker på Ostlandet i boliger uten innlagt vann, og av disse er det mange skogsarbeidere.

Det har vært mye diskusjon om eiendomsstrukturen i skogbruket. Skogeierne, LO-byråkratene og kapitalistene i trefordelingsindustrien hevder at eiendommene i skogbruket er for små til å kunne drives rasjonelt. Det finnes 76 000 eiendommer med under 250 mål skog. Disse utgjør 66,5 % av alle enheter, men bare 13,3 % av totalarealet. Disse skogene er vesentlig tilleggsskog til små gårdsbruk, og blir drevet i meget stor grad uten lønnsarbeid. Og i den grad denne skogen blir drevet for eget arbeid representerer den et verdifullt tillegg til småbruk hvor eieren kan utnytte sin arbeidskraft mer rasjonelt og slipper derfor å måtte ta lønnsarbeid ved sida av. De store skogeiendommene må derfor gis til småbrukerne og skogsarbeiderne som kan drive skogen på sanvirkebasis eller dele de opp. Dette må selvfølgelig gjelde kapitalistiskogene, men også statsskogene, idet disse siste så langt fra representerer noen "god form for sosialisme"., slik Asbjørn Holm (SF) hevder (12). Det finnes 3 504 skogeiendommer på over 2000 mål, og disse utgjør 49,3 % av skogarealet her i landet. Etter Skogkomisjonens anslag blir denne halvparten av landets skogareal drevet med under 1 % eget arbeid dvs eierens.

Ved folketellingen i 1950 var det 24 000 som hadde skogsarbeid som eneyrke, 11 000 hadde skogsarbeid som hovedyrke (av disse arbeiderne hadde 8 800 jordbruk som biyrke), 18 500 hadde skogsarbeid som biyrke (av disse arbeiderne hadde 15 000 jordbruk som hovedyrke). Av dette kan man se at rasjonaliseringa i skogbruket også henger sammen med nedlegginga av småbruk som brukeren ikke kan greie seg lenger på, når de ikke kan skaffe seg en kontantinntekt (som de tidligere har oppnådd gjennom lønnsarbeid i skogbruket). Skogkomisjonen har en interessant kommentar til dette: "I årene etter krigen ser det ut til å foregå en rasjonalisering når det gjelder småbruk og støttebruk, derved at mange avsidesliggende, brattlendte og tungbrukte bruk frivillig er forlatt og står ubebodde. Dette kan betegnes som en naturlig, og i grunnen også ønskelig utvikling som er stimulert av endringer i samfunnsforholdene i etterkrigstiden, kanskje spesielt av de endrede sysselsettings- og lønnsforhold i forbindelse med tiltagende sosiale behov. .... Denne utvikling antas å fortsette og gå for seg på naturlig måte og ad frivillig vei. En slik rasjonalisering av jordbruksenhetene vil også gi valutamessige fordeler." Ja, bedre kunne vel ikke monopolkapitalens interesser komme til uttrykk!

Skogsarbeidernes støttebruk er også til hinder for en effektiv utbytting av arbeiderne, derfor vil skogeierne ha dem fullstendig proletarisert. Det er verdt å merke seg hva Skogkomisjonen skriver på dette punkt: "Når en skal vurdere berettigelsen av støttebruk som bolig for skogsarbeidere og som grunnlag for yrkeskombinasjon, må en gjøre det på grunnlag av de krav som skogbruket stiller med hensyn til tilgangen på arbeidskraft, spesielt i sommerhalvåret. Som tidligere framholdt i innstillingen, er det nødvendig for skogbruket å skaffe mer arbeidskraft til kulturarbeide, dels ved å øke tilgangen på arbeidskraft i skogbruket og dels ved omlegging, slik at den ledige arbeidskraft som sommeren kan brukes til produksjonsfremmende tiltak.

Som det framgår av den undersøkelse som forskningsstipendiat Harry Langvatn har foretatt, krever støttebrukene en betydelig arbeidsinnsats fra arbeidernes side, hvilket betyr redusert tilgang på arbeidskraft til skogbruket i sommertiden." Spørsmålet må også vurderes ut fra mulighetene for støttebrukenes rasjonalisering og de sosiologiske forhold i skogsarbeidergrendene."

Skogkomisjonen sier også "at det vil være uriktig å vurdere støttebrukproblemet og de sosiale forhold i skoggrendene bare ut fra tilstandene som de er og har vært. Mulighetene for en driftsøkonomisk og sosiologisk rasjonalisering må tas i betraktning. Den oppfatning at støttebrukene regnes som en forsikring mot arbeidsledighet, gjør seg særlig gjeldende blant eldre arbeidere som ikke har lett for å glemme arbeidsledighet, nødsarbeid og matsedler fra

forsorgsvesenet i mellomkrigsårene. Etter at de sosiale trygder er blitt utvidet, spesielt at arbeidsløshetsstrygd og skogsarbeiderpensjon er innført, er ikke behovet for støttebrukene som forsikring av samme aktuelt som tidligere."

Sjøl ikke en lønnsvevne på kr. 4,15 pr. time for småbruk mellom 35 og 50 mål (13) er nok til å knekke småbrukerne, og det har Skogkommisjonen innsett, og den gjør derfor sitt til å prøve å utrydde småbrukerne (som det tydelig går fram av disse sitatene).

En annen ting det er verdt å merke seg er at Innstilling III fra Skogkommisjonen av 1951 "Arbeidskraften i skogbruket" er enstemmig. Men det burde vel ikke lenger forundre noen at LO-byråkratiet, Arbeiderpartiet og statsmakta går sammen med storkapitalen i undertrykkelsen av arbeiderne, men at en presumptivt progressiv talsmann for bygdefolk, stortingsmann Asbjørn Holm, også går ærend for de samme interesser er vel mer overraskende. Han uttaler i Stortinget 8. mai 1963 i debatten om den nevnte innstilling: "Etter mitt syn har den oppnevnte skogkommisjon, på bakgrunn av de uensartede forhold som hersker innen skogbruket her i landet, gjort et prisverdig arbeid. Meldingen følger i hovedsaken kommisjonsinnstillingen, og jeg kan derfor å alt vesentlig slutte meg til den. "

Skogsarbeiderne som er blitt uten arbeid i denne såkalte struktur-rasjonaliseringen, er for det meste måttet ta seg ufaglært arbeid i byen, og som regel et lågtlønsarbeid med svært utrygge vilkår. Mange får ikke tak i - eller har ikke råd til å skaffe seg bolig i byen. Andre håper på at denne tilstanden skal bli midlertidig eller at deres barn skal kunne få bedre vilkår når de vokser opp. Mange blir derfor boende i bygda mens de arbeider i byen -opptil 200 km. unna. Mannen reiser så hjem til familien hver uke eller hver 14. dag og bor da som regel på brakke i byen (14). Eller hvis han har "bare" 3-5 timers reise hver dag, blir han som regel boende hjemme. Han får da kanskje 9 timer til å være hjemme, og da kan etter en lang og slitsom arbeidsdag trenger mye søvn, blir det ikke så mye tid igjen til å være sammen med familien.

Undersøkelsen viser at det slett ikke er frivillig at de bortrasjonaliserte skog- og landarbeiderne tar arbeid i byen (15). Det er kapitalistklassen og dens lakeier, teknokratene, som tvinger skogsarbeiderne og småbrukerne til byen, og de som ikke blir urbanisert, får så dårlige forhold at også de blir enda lettere å manipulere for kapitalistene.

Hvordan tar så Skog- og Landarbeiderforbundet seg av skogsarbeidernes interesser? Allerede under Randsfjordkonflikten 1930 -34 viste det seg en klar motsetning mellom forbundsledelsen og de menige fagorganiserte. Forbundsledelsen forsøkte å avvikle streiken, men de lokale fagforeningene nekta. Arbeiderne måtte kjempe mot fascistsske skogeiere, soldater og politi uten særlig hjelp fra "sin egen organisasjon", men klarte likevel å holde det gående i 4 år.

I dag lyder forbundsledelsens parole: " samarbeid med skogeierne ", hvilket Skogkommisjonenes Innstilling III er et skremmende eksempel på. I siste lønnsoppgjøret ser man tydelig hvilket resultat denne samarbeidspolitikken gir. Skogbrukets Arbeidsgiverforening er sjølsagt ingen jevnbyrdig motpart i dette samarbeidet., så monopolkapitalens kveletak på arbeiderklassen vil bare strammes (16).

Skogsarbeiderne trenger derfor et parti bygd på marxismen-leninismen. Mao Tse Tungs tenkning til å kunne samordne sin kamp med hele arbeiderklassen og andre undertrykte grupper i samfunnet. Bare et parti bygd på dette grunnlaget kan være sterkt nok til å ta fra kapitalistklassen makta og knuse dens undertrykkelsesapparat, staten.

N O T E R

1. I en upublisert undersøkelse.
2. I et fellesbrev av 4. aug. 1964 fra Norges Skogeierforbund, Skogbrukets Arbeidsgiverforening og Skogbruksforeningen av 1950 til Sosialdepartementet.
3. Skogkommisjonen av 1951 ble nedsatt ved kongelig resolusjon av 19. januar 1951. Skogkommisjonen fikk til mandat å utarbeide forslag til retningslinjer for landets skogpolitikk. Kommisjonen har bl.a. tatt for seg arbeidskraftspørsmålet som utgjør Innstilling III fra 1957. Medlemmer av kommisjonen var: Byråsjef i Landbr. dep. Sønnik Andersen, stortingsmann Kristian Fjeld (tidligere landbruksminister), formannen i Skog - og Landarbeiderforbundet Klaus Kjelsrud, kontorsjef Nils Kvam, Skogdirektør Alf Langsæter, Direktøren for Papirindustriens Forskningsinstitutt Ole Anker Rasch, bonde Arne Rostad, Småbruker og ordfører for Arbeiderpartiet Enok Sletengen, Jordskiftedommer Erlign Øyehaug og direktøren i Skogeierforbundet Ivar Aavatsmark.
4. Komiteen hadde representanter fra følgende organisasjoner og institusjoner : Norges Skogeierforbund, Skogbrukets Arbeidsgiverforening, Skogbruksforeningen av 1950, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Direktoratet for statens skoger, Det norske skogselskap og Skogdirektoratet. Innstillingen var enstemmig.
5. Tor Christoffersen : En statistisk / sosiologisk undersøkelse av skogsarbeiderstanden i Brandval i Hedmark og Solum i Telemark.
6. Arbeiderbladet 3. aug. 1968.
7. Friheten
8. Antall ulykker i forhold til antall skogsarbeidere. En kan nevne at det i 1946 var 36 000 skogsarbeidere som hadde 2 443 ulykker. I 1967 var det 12 000 skogsarbeidere som hadde 1 013 ulykker.
9. 1960, 1963, 1964, 1965, og 1967.
10. Nils Aas i "Innstilling om rekrutteringen av skogsarbeidere".
11. "Det norske Samfunn".
12. I Stortinget 8.mai 1963 i debatten om Skogkommisjonens Innstilling.
13. Norges landbruksøkonomiske institutts driftsgranskninger for 1967.
14. En undersøkelse foretatt av Arbeidskontoret for Solør, Vinger og Odal av 1214 arbeidere bosatt i dette distriktet men med arbeid i Oslo, viser at 60 % bor i brakke, mens bare 4 % i leilighet eller på pensjonat.
15. Av utvalget til Arbeidskontoret for Solør, Vinger og Odal svarer 5 % at de ønsker å beholde sitt arbeid utenfor hjemstedskommunen. I Arne Dolvens undersøkelse av "pendlerne" fra Aurskog-Høland svarte 4 % av disse at de heller ville ha jobb i Oslo enn på heimstedet.
16. For å klargjøre hvilken maktstilling storkapitalistene, som eier hundre-tusner av mål med skog, har i Skogbrukets Arbeidsgiverforening kan vi bare vise til vedtektene av 28 aug. 1962 hvor det står: " på generalforsamlingen har medlem, som i gjennomsnitt de siste 2 år har hatt en samlet utbetalt arbeidslønn av

inntil	kr. 10 000					1 stemme
over	"	10 000 til	kr	20 000		2 stemmer
	"	"	"	50 000		3 stemmer

 og deretter 1 stemme for hvert ytterligere påbegynt kr. 50 000

